

XLIX. év.

1920. január—március.

I—III. füzet.

MAGYAR NYELVÖR

SZARVAS GÁBOR ÉS SIMONYI ZSIGMOND FOLYÓIRATA.

Megjelenik havonként
a nagy szünetet kivéve.

Szerkeszti és kiadja
BALASSA JÓZSEF.

Szerkesztőség és ktadóhivatal
Budapest, IV.
Ferenc József rakpart 27.

Beköszöntő.

Érzem a feladat súlyát és merészségét, midőn Szarvas Gábor és Simonyi Zsigmond után a Magyar Nyelvőr szerkesztésére vállalkozom, de egyúttal érzem a kötelesség kényszerítő erejét is, hogy nem szabad cserben hagyni az ő folyóiratukat, nem szabad porba ejteni a zászlót, mely alatt mindnyájan, akik a Nyelvőr köré csoportosultunk, annak idején útnak indultunk, hogy kövessük mestereinket a magyar nyelvtudomány útjain.

Csaknem egy félszázad változatos küzdelmeire és eredményes munkásságára tekinthet vissza a Magyar Nyelvőr, s mennyire megváltozott minden e félszázad alatt. Mint harcos folyóirat indult útnak 48 évvel ezelőtt, hogy a nyelvújítás szabályellenes szóalkotásait és korcs kifejezéseit kiírta a magyar nyelvből s a nyelv helyességét visszaállítsa, tisztaságát előmozdítsa. Emellett feladatának tekintette, hogy a szükséges anyag összegyűjtésével és az egyes kérdések tisztázásával egy tudományos magyar nyelvtan megalkotását előkészítse. Erre a munkára a magyar nyelvtudósok legjobbjai, öregek és fiatalok, sorakoztak Szarvas Gábor mellé. Az első évek dolgozótársai közül alig egy-kettő él még köztünk. De évről-évré az első, az úttörők mellé sorakoztak az újabb dolgozótársak s alig van ma számbavehető munkása a magyar nyelvtudománynak, aki nem a Nyelvőr hasábjain kezdte meg munkásságát. S az idők változtával a folyóirat céljai és feladatai is változtak. Az első negyedszázad heves küzdelmei sikerrel jártak: gátat vetettek az erőszakos újításoknak, megrostálták a korcs alkotásokat s kiküszöbölték az irodalom nyelvéből a felesleges, helytelen alkotású szavakat, az igeenből fordított szólásformákat s magyartalan szerkezeteket. Szarvas Gábor és hívei kétségtelenül nagy hatással voltak a magyar irodalmi nyelv fejlődésére: egyszerűbb természete-

tesebb és magyarosabb lett az ő működésüknek hatása alatt a könyvek és hirlapok nyelve. Szarvas Gábor halálával véget is ért ez a küzdő, harcok között a Nyelvőr, midőn Simonyi Zsigmond vette át a szerkesztést, elsősorban a magyar nyelv tudományának művelését és a tudomány eredményeinek népszerűsítését tekintette feladatának.

S mi lesz a mi feladatunk?

Továbbra is legfontosabb feladatunknak tekintjük a magyar nyelvtudomány művelését. A Nyelvőr nem akar harcok folyóirat lenni; kerülni óhajtjuk a felesleges és a tudományos igazságok megismerését elő nem mozdító vitatkozásokat. Mi dolgozni akarunk. A tudomány szeretete ösztönzi folyóiratunk minden egyes dolgozó-társát. Tudjuk és érezzük, mily fontos tényező az elfogulatlan és önzetlen tudományos munka a nemzeti élet újjáépítésében. Minden intézmény, mely a magyar tudományosság, a magyar műveltség szolgálatában áll, egy-egy erős szál, mely az erőszakkal elszakított magyarságot az anyaországhoz fűzi. Ezért kell fenntartanunk a Magyar Nyelvőrt, hogy félszázados hagyományaihoz híven dolgozzon tovább a hasonló célú folyóiratok mellett a magyar nyelvtudomány épületén. A nyelvtörténeti és néprajzi kutatásokon kívül helyet akarunk juttatni tudományunk újabb feladatainak, elsősorban a nyelvpszichológiai kérdéseknek is. Gondoskodni fogunk arról is, hogy figyelemmel kísérjük és ismertessük a magyar nyelvtudományi irodalmat és a külföldi kutatások eredményeit. Emellett nem szabad elhanyagolnunk a magyar nyelv művelését és a nyelvhelyesség kérdéseinek tárgyalását sem. Ma már nem nézhetjük ezeket a kérdéseket az egyoldalú orthológia szempontjából és igen sok esetben bele kell nyugodnunk a nyelvfejlődés megállapodott eredményeibe. De figyelemmel kell kísérnünk a tudományos és a költői irodalom, valamint a sajtó nyelvét, hogy a magyar nyelv szelleme és a stílus szépsége szempontjából jóakaró bíráló tárgyává tegyük az eredeti és a fordított műveket egyaránt. Állandó és szoros kapcsolatot óhajtunk fenntartani olvasóinkkal is és a magyar nyelvtudomány és a nyelvhelyesség kérdéseiben mindig szívesen leszünk segítségükre tanáccsal, útbaigazítással.

Ily módon óhajtjuk elődeink szellemében folytatni a Magyar Nyelvőr munkáját.

Balassa József.